

Yükseköğretim Kalite Kurulu Sayın Üyesi,
Mütevelli Heyetimizin Sayın Başkanı
Sayın Rektörler,
Değerli Konuklar,
Sevgili Meslektaşlarım,

“İstanbul Bilgi Üniversitesi Yükseköğretim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi” olarak düzenlediğimiz Çalıştaya hoş geldiniz.

Her şeyden önce, katılımınız, katkılarınız ve destekleriniz için en samimi duygularıyla teşekkürlerimi öncelikle ifade etmek istiyorum.

Bugün burada tüm dünya üniversitelerinin ve yükseköğretimin en önemli konularından biri olan **“Akademik Kalite ve Akreditasyon”** konusunu ele alan bir Çalıştay gerçekleştireceğiz.

Burada bulunan katılımcılarımızın çoğunluğunun Türkiye’deki ve dünyadaki Yükseköğretim Sistemleri ile akademik kalite ve akreditasyon konularında son derece kıymetli deneyimleri ve bilgi birikimleri vardır. Kolay elde edilmeyen bu birikim ve deneyimlerin bir araya getirilerek paylaşılmasının önemi yükseköğretimimiz açısından tartışılmaz özelliktedir. Burada yapılacak sunumların ve çalışmaların Türkiye yükseköğretiminin geleceğindeki kalite arayışları bağlamında çok yararlı olacağına inanıyorum.

Hepimizin bildiği gibi, yükseköğretimdeki çalışmalar uzun solukludur ve teknolojik gelişmelere de bağlı olarak gerek ulusal gerek uluslararası düzeyde akademik rekabeti de içeren sürekli gelişme ve iyileşmeyi amaçlayan karakterdedir. Yükseköğretimin çeşitli boyutlarında görev ve sorumluluklar almış sistem içerisinde uzun yıllarını vermiş bir grup önceki YÖK üyesi, önceki rektör ve esas itibarıyla yükseköğretimin neferliğini yapmaya devam eden kişiler olarak 2013 yılında bir araya geldik.

Dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmeleri dikkate alarak daha iyiye, güzele ulaşmak için evrensel akademik değerler ışığında makro düzeyde öneriler getirmeye çalıştık. Bu amaçla hazırladığımız raporu 2014-2015 yıllarında MEB, YÖK, basın ve kamuoyu ile paylaştık. 2018 yılı başındaki gelişmeleri dikkate alarak bu raporumuzu yeniledik. 2013 yılından bu yana zaman içerisinde, doğrudan bizim raporumuza atıf yapılmasa da, raporumuzdaki bazı hususların dikkate alındığı veya aynı paralelde düşüncelerin ortaya çıktığı; bazı konularda ise daha farklı yaklaşımların ortaya çıktığı görüldü ve böylece kimi mevzuat düzenlemelerinin yapılması da gerçekleşti. Burada açık olarak ifade edilmesi de gerekir ki, raporumuzda vazgeçilmez olarak vurguladığımız üniversitelerin akademik yapılanmalarındaki ve yönetimlerindeki **özerklik** bağlamında **ademi merkezîyetçilik** ilkeleri gibi bazı hususlar henüz maalesef gündeme gelmedi.

Ancak, özel önem verdiğimiz akademik kalite ve akreditasyon çalışmalarının planlı biçimde ele alınması ve bu amaçla kanun kuvvetinde yapılanma sağlanması bizce yakın dönemdeki en önemli ve çok olumlu bir gelişme oldu.

Hepimizin bildiği gibi, akademik kalite ve akreditasyon aslında çok boyutlu ayrıntılar barındıran oldukça geniş bir alandır. Gönül arzu ederdi ki, bu çalışmalarımızı daha geniş kapsamlı ve katılımlı, kongre, sempozyum gibi, daha büyük bir organizasyon içinde, başlıklara göre bölümler halinde, gerçekleştirelim. Ancak buradaki organizasyonun öncelikli temel yaklaşımı konunun esasına yönelik bilgi birikimlerinin paylaşılmasının yanında, halen ülkemizde bulunan kilit kurumlarımızın akademik kalite ve akreditasyon alanında yapılacak çalışmalara yönelik çeşitli ihtiyaç ve yaklaşımlarının belirlenmesi olmuştur. Bu açıdan, sınırlı katılımlı bir toplantı yaparak ileride daha geniş organizasyonlar için daha sağlıklı ve somut verilere ulaşmak amaçlanmıştır.

Yükseköğretimde akademik kalite ve akreditasyon süreçlerinin hem dünya genelinde ve hem de ülkemiz özelindeki tarihçesine bakarsak, başlangıçta maalesef özellikle akademisyenler tarafından çok teşvik edici ve benimsenici bir konu olarak görülmemiştir. Tam tersine birçok kesim bu yaklaşımları ve uygulanan yöntemleri akademik yapıya müdahale olarak görmüşlerdir. Bu durum özellikle “Humboldt” yapısındaki üniversitelere sahip olan ülkelerde daha çok görülmüştür. Oysa ki, akademik kalite ve akreditasyon süreci hem kurumlar için ve hem de akademisyenler için daha iyiye, daha güzele ve daha doğruya ulaşmanın / gelişmenin anahtarıdır. “Anglo-Amerikan” sistemi bu süreci çok daha iyi değerlendirmiş ve 1930’lardan itibaren bu süreci yükseköğretim kurumlarında temel olarak kabul etmişlerdir.

Bu konuda yükseköğretimimizin çatı kuruluşu olarak “Yükseköğretim Kurulu” nezdindeki ilk hareketlenme 1996-1997 yıllarında “*British Council*” ile yapılan, şahsımın da katıldığı, bir proje ile başlamıştır. Daha sonra bir süre konu üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamış; 2002 yılında çıkarılarak 2006 yılında revize edilen “*Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği*” kapsamında üniversitelerdeki ilk çalışmalar başlatılmıştır. Bu bağlamda bazı sivil toplum kurumu niteliğindeki yapılanmalara program akreditasyonu bağlamında YÖK tarafından yetkiler verilmeye başlanmış ve bu kuruluşlar tarafından üniversitelerde başta Mühendislik programları olmak üzere program akreditasyon çalışmaları başlatılmıştır.

Konunun doğası gereği ve uluslararası standartlar da dikkate alındığında gerek program akreditasyonu yapacak kuruluşların yetkilendirilmesinin ve gerekse kurumsal dış değerlendirme çalışmalarının YÖK’ten bağımsız ve özerk yapıda oluşturulması gereken bir kurum tarafından yürütülmesi ihtiyacı ve gerekliliği noktasından hareketle 2007 yılından itibaren

Yükseköğretim Kurulu bünyesinde mevzuat düzenleme çalışmaları yürütülmüştür. Uzun süre bu çalışmalar ve konu tartışma ortamında kalmış ve mesafe alınamamış olmakla birlikte; nihayet 2015 yılı içinde çıkarılan bir yönetmelikle YÖK’e bağlı olarak “Yükseköğretim Kalite Kurulu” oluşturulmuş ve daha sonra 2017 yılı içinde 2547 sayılı kanunda değişiklik yapılarak idari ve mali özerkliğe sahip, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli “**Yükseköğretim Kalite Kurulu**” kurulmuştur.

Bu gelişmeler olurken, halen bazı akademisyenler akademik kalite ve akreditasyon çalışmalarına inanmamakta; “*ne olacak?*”, “*kimi kandırıyoruz?*”, “*bizim alanımızda bu olmaz!*”, “*daha temel konuları çözemedik!*” gibi yaklaşımlar ve düşünceler içinde bulunmaktadırlar. Bu gibi durumlara zaman zaman çeşitli toplantılarda ve konuşmalarda şahit olmaktayız.

Tabii ki, bizim konumuz bu tür yaklaşımlarla vakit kaybetmek yerine ülke bütününde yükseköğretimimizin ulaşması gereken yüksek kalite standartları bağlamında yapıcı eleştiri ve önerilerle çalışmaların hızla sürdürülmesine destek vermemiz gerektiğidir.

Burada yapacağımız çalışmamızın ve paylaşacağımız bilgi birikimlerinin, deneyimlerin her boyutu ile çok yararlı olacağına inanıyorum. Çalıştaya katılarak destek veren siz değerli meslektaşlarıma ve dostlarıma en içten duygularıyla şükranlarımı ifade ediyorum.

Ayrıca, bu Çalıştayı hazırlanmasında desteğini esirgemeyen Mütevelli Heyeti Başkanı Sayın Dr. Çağrı Bağcıoğlu’na ve ekip arkadaşlarıma çok teşekkür ediyorum. Tekrar hoş geldiniz diyor; sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Atilla Eriş